Comedia en dos actes catalana y en vers original de. 9. 153

Cops y punts.

898.

Joseph O. Molgosa
y
Joseph Verdu

Acte primer.

Colls y punys.

—

comedia en dos actes catalana
y en vers original de
Joseph Molgosa y Joseph Verdú
estrenada ab exit en lo teatro del
Odeon
lo nit del 11 de Maig de
1879.
a benefici dels inundats de
Murcia.

Barcelona

Personas.

Roseta	Sra. Pilar
Pepeta	" Concha
D. Bernat.	Sr. Molgosa
D. Secundino	" Viñals
Angel	" Virgili
Quimet.	" Peti.

cuatre noyas camiseras dos mossos d'una confiteria.

L'acte 1r. passa à Barcelona febrer de 1879. lo segon id.

Acte 1.r

Sala decentment pintada. Interior del segon pis d'una camisería del carrer de Fernando. Finestra practicable que dona al pou. Una escaleta que figura donar al primer pis, y á la botiga. Porta de la dreta la habitació d'Angel. Al foro un balcó que dona al carrer y se veurant los balcons del devant ab obrirse la vidrieras: un taulell al costat y varios prestatjes ab

caixas de colls y punys etc etc
La finestra del pou, comunica ab un altre del pis del devant.
Es de dia. Penja del sostre una tira de gas.

Escena 1a

Bernat. Roseta, Pepeta. fadrinas.

cusint à la màquina y preparant feyna al alsarse l' teló se canta un trio ben conegut, per exemple Lo Barberillo, despues entra D. Benet per la escaleta en bata y un diari à la mà.

Ber. Tant de bo que us escanyessim:
aimen! que vol di aixi siga.
Miren qu'es prou que no estiga
may en quietut. Si cantessim
suau y en bona armonia
que no fessim tant mareig,
encara m'agradaria,
pero aixó sembla un safretj.
Aqui sols l'escandol reyna.
sembla aixó per carnestoltas.
Vaja! vaja! Aixó si, moltas
cansons, y molt poca feyna.
y al menos que fos ben feta,
tinch mes crits dels parroquians
per vosaltres!

Pep Prou! y tant!

Ber Mira Pepeta, pepeta.
Sembla que tothom hi siga
no mes per mi, Es qu'es prou,
jo me'n vaig de la botiga
ab un cap mateix qu'm bou
y'n fujo quant m'acalora
y me'n pujo al primer pis
per veure si puch aixis
llegi un xich "la bordadora"
y la dona, que jà fà
cuatre semanas que jeu,
m'comensa à amotinà
queixantse de tot arreu.

Sembla al tivoli al istiu
que cridan, cantan y riuhen.
y desprès, encara diuhen
si un home diu ò no diu.

Pep. Donchs à tot arrèu à mi
mi han deixàt cantà ab ajuda
d' altres.

(tot traballant)

Ser. Ja volia di
que no fossis tu la muda.
A veure! Quantas dotsenas
has fet avuy? Las d'avans?
dugas! Donchs si no t'esmenas
seràs ben curta de mans

Per. Cregui que no las voldria
teni tant llargas.

(ensenyant la mà)

Ber. Quin eyna!

ves què't sembla? en tot lo dià

n'auràs fet dos rals de feyna

Per Gran mal: si sempre a'n a mi

m' dòna la pitjó: vés

colls de soldat.

Ber. Son 'ls més

facils de fè.

Per. Prou! prou, sí.

Ber. Dona, son 'ls més estrets

y aixó 's compon desseguida.

perque quant van à la mida

ls hi apretan 'ls cadets.

O'l qui'l amida ab fatlera

perque s'estiri la gorja,

Pe. Si, pero de colls de sorja,
no'n vol fè cap camisera.

Ber. Encara batua 'l mon
faríau veure vosaltres
que 'ls colls de soldat no son
de persona com los altres

Per fan olò de rancio

Ber Si,
prou rancio ets tu, y tu, Roseta
com tens 'l barrius?

Ros. Aquí
(li hi ensenya)
falta fè la costureta
desprès...

Ber Encara desprès?

y l'esperan perdemà
que tenen de batejá
D. Pampo

Pep. Ay! ay, que no ho es?

Ber. Qui si es?

Pep. Batejat.

Bar. No.

Ber. D. Pampo no es batejat?

Ber. La criatura. que sé jo!
si no es ell?

Pe. S'ha mi ha acabat
tot lo fil.

Ben. Mireu que n gasta!
Si 'l trencas cada moment!
jo en tú hi sortiré perdent,

com hi hà mon.

Pes. Pero--

Ber- Basta!

perque'ls nervis me rabian,

te: un rodet, que'n hi ha per mil,

(Después encara dirian

que jo no'ls hi dono fil.)

Pep. Don Bernat, no tinch sabó

ni oli al setrill y después

dirá.

Ber. Be no m'digas res

qu'encara haig de llegi aixó

Ros. Pare,

Ber Ara tu?

Ros. Ahí ves--

Pep. Miris---

Ber. No'm vull mirà: vull llegi

(Se sent lo piulet de la bocina)

qui han piulat?

Ros. Si senyò, si.

Ber. Avuy tot me son delirìs.

Que hi hà?

(posant l'orella à la bocina)

Ja baixò, Deu meu!

baixa per cada recado,

desprès puja à llegì, seu

y tornà à baixà. Cuidado

ab las ulleras Roseta

que jò me'n vaig.

(Las deixa à la cadira)

Pep — Be prou triga.

Ber — Vajà, anem à la botiga.
Ja torno. (entra)

Pep — Qui es consueta?

Escena 2ª

(Ditas menos Bernat

=

Ros. — Gracias à Deu que's fora.
amolina d'allò més.

Pep. — Voldria que may pujés!
aprop seu no tens ni un hora
de repòs! y res, total
per vuit pessetas que'ns dona!

Ros. — Es la pega.

Pep. Axò es diferent!

Be: fem una mica 'l ganso!

convè reposà un moment

que tinch d'aprendre un romanso

Ros. Noyas: noyas, jà veuréu

com puji 'l pare.

Pep. Ay la faba!

vol treballá la veyéu?

y tot lo dia 'l passaba

devant del mirall: per çò

son pare vol que treballi

Ros. Ja veurà, Pepeta, calli,

Pep. Perquè, que m dará bastó?

Ros. No senyora! axò ja es molt.

Pep. Y si vosté aplica 'l fet,

jò diré que 'l seu quimet
en aquí hi entra quant vol.

Ros. No ho fassi si 'm vol se amiga,

Pep Vosté es la que vol venji.

Ros. Be, vajà, fora: no ho diga,
y jò tampoch

Pep. A bè: aixi
jà cambia de especiè.

Escena 3a

(Ditas y Quimet.

Pep Ay boig! —

Qui Roseta!

Ros. pobre de mi!
ves que 'm fàs mes po que goig.

Quim. Qu'e estem solas!
Ros. Si: però...
Quim. Roseta, que's fora'l jueu?
Ros. No vull que'l tractis aixi.
Qui Y be, dona, axó es un di.
Ros. Erraràs un dia 'l peu.
y cauràs al pou, fent grescas.
Qui. Allavors veus tu y m'hi pescas.
Ros. Pescarte jo? No'n sabria!
Qui. De què'n sabs pescà tanch pocas?
perque t'estima'l cor meu.
Pep Noyas, aqui ab lo que's veu
ni servim de penjà robas.
Qui Parlarem baix y vostès
fassin los ulls grossos.
Pep. Si?
allavors ho veurem mes.

Qui. Be, dona, no sigui aixi
que no ha fet may cap favor?

Pep. Prou que'n he fet mes de cuatre.

Qui. Donchs ara fassin un altre.

Ro. Al ultim farà l'amor
à n'ella y no à mi.

Qui. Aixó no,
t'he dit que't serè constant.
y ho juro à fè d'estudiant.

Pep Quin estudiant?

Qui. Ca, si... jò...
fins soch un burro à la classe
de pensà ab tu, en tanta fibra
que may sè la llissò.

Pep Massa.

que la sab.)

Qui. Si tù ets lo llibre
qui estudiò ab mes deliri.
y son mas passions tan certas
qui entre tuit estich si t miro
per sobre las escubertas.
Ets lo llibre que mes forras
mon cap y fulletejá t vull
per veure si al darrè full
mi hi trobas á mi y mi esborras.
per lo tant oposicions
faig á tothom ab bon tino,
no `m reprovin las lliçons
las se jà, en tu mi examino
y crech qui ab la teva classe

no faràs que l's suspens temi:
dònam 'l meu petit premi
pero no m dònguis carbassa.
fins la carrera m manca
pero tu tindràs espera,
y al acabà la carrera
l' pare, de Vilafranca
m'escriu, content, qu'allavoras
podrè casarme, are no;
pero tè.

(Un petò)

Pep. Ja es massa aixó
devant las treballadoras.

enfadada

=

Escena 6ª
(Dits Angel.

—

Qui. Com que us teniu de casà.
Ang. Embuitero! - jo!
Qui. Mussol!
Ang. A ni à tu l'oncle no't vol.
y jo li anirè à contà
que fas petons à la cara
de la meva enamorada.
Si, si. que ho dirè à ton pare
(à ella)
Qui. Que vols una bofetada?
An. No fem tant 'l valent mestre.
y si m peguen y no m cuadra,

dirè que tú fas de lladre
perque saltas la finestra.

Rer. Desigual está, Quimet.

Qui. Calla!
Angel beneyt.

Ang. Quimet burro!

Qui. Mira, si t' agafo 't surro
lo mateix que á la canalla.
Si no arribas á contá
t' trinxo, y com mi ha neu,
lo tros mes petit será
l' ungla del dit pichs del peu.

Ang. trinxát y tot mouré brega.
perque jo no soch pavana,
no, y soch la sargantana

Que trinxada y tot renega.

Qui. Be, si: tu ets com una bestia.

An. tu no ets

Qui. Angel bufadò.

An. Quimet bufat.

Ros. Carrinclò.

Qui. Mussol.

An. Arri à dar molestia

à casa teva

Ros. Quimet,

vésten, perque encara

podria sentirho 'l pare.

Qui. Donchs torno d'aqui un ratet

ja me 'n vaig, pero si no diu

(amenassant à l'Angel)

M. Estudiant borrascar.

Qui. Creu

que 't faré anà à sopà ab Deu.

(D'una empentada cadira, trenca las olleras)

An. Arri!

seu vá quint per la puerta

Sempre guerras tenim!

An. Ell me las mou.

Ros. tú ets la causa.

An. Be: já veurás, ara es fora

y si vols enrahoná ab pausa.—

já sabs que tú m' ets traidora

que 'l oncle 'm vol casà ab tú,

perque sab que jo t' adoro.

Ros. Jo? Avans que ab tú, ben segú

prinré 'm casaba ab moro

Any. Ay jo 't toch!

Ros. Donchs jo no 't toch.

An. Això à ser punt ey insult

Pep. An! à treballá, gandul!

Ros. May treballa, ni per poch

guanya un pavo cada dia.

An. Qui ho diu, y ara?

Ros. Que 'n pert, d'horas!

An. Si busco las estisoras

aquellas que jo tenia.

Que las vellas m fan mal

de tant tallá colls y punys.

y després encara grunys

que jo no guanyo ni un ral?

tu, si, que sempre feitejas...—
en conta de fè repunt.

Ros. Vesten, ves, perque marejas
y no't vull.

An. Donchs jo per punt
ara t'estimaré més,
mal que no vulguis

Ros. —Taloś
tant grandot y no sabres
del ofici.

Pep Si es tant gros!

An tu ets grossa!

Ros. Per gandul

l' varen treure del poble.
si no que ell ho vol dir ocult
perquè no se'n burlin doble:
y son pare, và posál
à aprenent tant grandassot.

An. - Embustera.

Ros. Per lligal

ho và fè..

An. (Donchs no ho sabs tot.

perquè'l pare vol que jó
sigui un home, y ell và di
qu' aquest ofici es senyó
y que'm convenia á mi!
qu' jà sabs que soch heren,

y trinch naps si no soch curro.

Ros. Donchs à mi 'm fa pena un burro
carregat d' or.

An. Ho veyeu?
Y en Quimet es un pobret
y un estudiant, y un mosquit,

Ros. Mes mi estimo à n' en Quimet
despullat que à tu vestit.

Ang. Jau despullaré si vol,

Ros. Ves per las eynas, drogas,

An Be, jà te 'n penedirás
quant hauràs de menjà colls.

(entra tot ruborisantse
al seu cuarto)

Escena 7ª

Pepeta, Roseta, Noyas.

—

Ros. Si, l'Angel diu à n'al pare
que en Quimet ha entrat aqui;
diguenli qu'es fals, y aixi
segú que ho dubtarà encara.

Pep. Dona, es clá que no ho direm.

Ros. Pero si 'l pare ho pregunta?

Pep. Farem la resposta junta
de que es fals y ho negarem.

(se sent trencá vidres)

Ros. Be, jà n'haurà fet alguna
aquell taloi!

Pep. Que no'ns trompi.
Ros. Miren que en res té fortuna
no toca res que no ho rompi
Ja us dich jo que s'hi ha un feix
vagithi, vagithi!
Pep. Anemhi totas.
(sen abrasan totas)

Escena 8.

Ditas Angel.

(ab mocadors grans.)

=

Ang. Malvinatge las picotas,
sempre'ns passa lo mateix
Ros. qui ha's fet ave maleluit?
An. qui ha's d' habé fet?

Pep. Qui es talos!

An. Que per treure'ls mocadós
vostres de sobre 'l meu llit,
tantost la clepsa se m'obra
y es que hi topat ab lo llum
de petroleyo de sobre
la tauleta

Ros. (A mi 'm consum.)

Ang. Y s'ha fet en deu mil micas,
y 'ls mocadós s'han tacat.

Totas. Ah!

Ang. Fort! perque 'ls hi heu posat
tenin per fora musicas
no 'ls hi vull sobre 'l meu llit.

Pep. Ay grandíssim!

Ang. A dir pussas.

à casa vostra.

Pep. Atrevit.

Ros. Brètol.

An. Brètolas!

Pep. Hus!

Ang. Hussas.

Pep Noyas, venim, ajudéume,

seguim, que ni hi hem de fe una.

que s'ha de quedà à la lluna

de valencià! acompanyeume.

(comensan à traure 'ls trastos del cuarto del angel y tirarlos per terra) per ultim cuian à 'l Angel.

Escena 9.

Dits, Bernat (per la escaleta)

—

Ber- Que no hi ha batlle en aquet poble?
aixó jà passa de ratlla
ab lo que's veu si hi ha batlle
ni poble, qui encare es doble.
Endevant viva la gresca!
pelèulo al pobre peret!
Com s'ho prenen à la fresca!
aixécat d'aquí, ximplet!

(pegantli cosas)

Desprès jà veuràs s'hi tornas.
Y tu- fregada d'orellas.

Ang. Ay ay, ay! veu que son ellas.

Ber. tú ets qui las ensibornas.

Ang. Perque 'm fan pujà aquí dalt

dorches,

Ber. Siga 'l puesto que siga,

sempre tú tens de fe 'l mal.

Ber I 'l vidre de la botiga

del aparadó gran?

An. Ay!

Ber. Qui me 'l paga?

Ang. Ja li has dit?

Si no l' haguès pregat may

jà no hauria succehit.

allò es molt facil.

Ber. I aixó d'ara.

Arg. Ellas no tenen la culpa.

Ros. Aixó sí, en tot vol disculpa.

Ber. Ja veuràs venint ton pare.
li diré que tot ho trencas
menos 'l coll, tant de bo!
d'aquest modo potsé jo
salvaria moltas llencas.
Es qu'es prou! nos puch fé ab goig
A cada pas disbarats:
al cap de vall tots plegats
mi farian torná boig!
la dona buscant camorra,
vosaltres moventne aquí,
tú, trencantho tot, es di

que sembla la vall d'Andorra.
Veus? vajà un altre fracàs.

(agafant las ulleras)

qui m'ha trencat las ulleras?
Si pujà tú y senseras
fora un miracle; s'estàs
deixat de la mà de Deu!

An Ha sigut en Quim qui ha entrat
que m'ha fet caure assentat
à la cadira.

Ber. Ho veyeu?

Ni. No 'l cregui, pare ha estat ell.

Ber Noyas, digueu la vritat

Per Ha estat ell, senyò Bernat.

An. Embustera: es un farcell

qui han trainat ellas ab ellas.

Ro. No vingui à armà palestra

An. Ell ha entrat per la finestra,
creguinu.

Ber. Ja son prou trapellas.
Después diréu si m'esclamo
y tanta al pis ni han de saltà.
La finestra diré al amo
que la vingui à paredà.
tanta porra qui la aguanta?
Y à n'aquesta dispesera
del estudiant, tronera
li cantaré las cuaranta.

Gent aixi no hi han de está
vajà, que fas encantat?

Án. Escolto'l sermó que'm fà.

Ber. Au! baixa. No t'hi vull parat.

(sen và l'Angel.)

Escena 10.
(Dits menos Angel.

=

Ber. Quanta paciencia, Deu meu!
Un home hasta desespera
si no qui es un bon hereu,
y que ma filla es soltera

y l' enjègaba à la porra!
y encara dirant si 'm queixo?
Sense ulleras com llegeixo?
ara! ves quina camorra.

(lo sent xiular.)

Ja estranyaba jo, qui es?

(A la vocina)

Ja hi som. que puji!

à la vocina.

Roseta,
Don Secundino: Pepeta
tingui, que no hi hagi rès. —
Que siga mal endressat:
treballeu, que ningú enraoni,

dèsi aquets colls de soldat
que no 'ls veyès y 'ns posi.
Que si tots fossem com ell
jà ni podria retirà.
Es 'l millò parroquià
que tenim, vatua n'ell.
Ja 'l sento, siguèuli amables
riguèu no més quant ell rigui,
y ab tot digui lo que digui
feu contentas agradables,
ab paraulетas ben monas
y mitjá rialla, en fi, feu
el paperot, que las donas

ja no sabèu fé quant volèu.

Escena 2ª

Diti D. Secundino.

=

Se. ¡Que Deu los guart!

Tots. Deu lo guart.

Se. Com anèm?

Ber. Hola, senyó

Secundino, voste bo?

Se. Com sempre.

Ber. Seguil.

(la noya li dono una cadira.)

Seg. temps ha que no li he fet nosa
veritat?

Ber. Oh! nosa may.
Vosté ns fá honor!

Seg. Merci, home.
Pitich de esquena.

(a Roseta)

Ros. Aixó ray!

Seg. Aquets sols....

Per. Que está de broma

Seg. Veu aqui pe'l dols recreo
que causa á las senyoretas
ls hi porto las targetas

del ball de demà al Liceo.

Ber. De màscaras n'hi haurà en gran!

Seg. Las dos societats unidas

Latorre y Romea unidas

son las qui aquet ball favant

Ber. Home! l' home!

Se. *li dona targetas*

Son uns cromos

com il faut... Miri, Roseta,

Ros. quins dos aucélls.

Se. Dos palomos.

lligats ab una cinteta.

Que significan l' amor

Ber. pero no podràn anarhi.

Ser. No m' farà agravi mes fort.
dich que no poden faltarhi.
Ber. No, ja farèm per manera
Ser. Y sino m' agraviaràn
Ber. Vosté ha fet massa en fè tant,
Ser. Per una noya soltera
may se fà massa, ja ho sab.
Pep. Li agrahiria que pogués
darme 'n una pel promés.
Se. No se si 'n portaré cap
Ber. (Que desvergonyida.)
Ser. tingui.
aquesta es de caballè.
Pep. Moltas gracias.

Se. Cà! de ri
demani 'l que me convingui.
Si es servit senyó Bernat,
(un cigarro)
Es legitim de la Habana.
Ber. Moltas gracias. jà ha olvidat
que fumo poch?
Pep. Y la germana?
es de lo millò que s' fà.
(mirant lo crono)
Se. Ab lo permis de vosté
dispensim que passaré
à la botiga à buscà
lo que hi deixat: se cumpli

Las promesas.

Ser. (Donchs no atino
la promesa que vol dì.

Se. Que avuy es san Secundino

Ser. Vatua listo, te rahò.
Miri, estich tant amohinat
que vamos no hi he pensat

Sec. Y be: no hi fà rès.

Ser. Senyó
Secundino, per molts anys

Sec per ara sols vintitrès
tants com vosté.

Ser. Jo très mes

Sec Vintisis, vaya uns enganys!

Ber. No es engany.

Sec. Edat ditxosa

y essent vosté salamera
encare 's manté soltera?
no vé cap jove á fe nosa?

Ber. Uy! si 'n passan fent posturas
pero ca! gent d'avuy dia.

Ses. Si, y ab aquesta mania
me fá perdre las venturas.

Sec. Donchs que fá, senyó Bernat.

Ber. Encare es jove, y després
si 'l qui es casa sapigués!
quina pena es ser casat!

Sec. Anem vajá, no enrahoni.

Ber. Ja veurà, vosté es vosté:
jo ja soch casat y sé
benbé 'l qu' es lo matrimoni.
Y li puch donà la prova
de que viu equivocat
miri, jo ho tinch comparat
ab una camisa nova.
Suposi que la camisa
es d' aquestas de coló
pero de un coló qu' encisa,
d' alló que no hi hà milló.
quant la veu neta y planxada
ab aquell coló que hi gosa
se la mira, li agrada

se la compra y se la posa.
Vosté lli và tot estofat
perque tothom se li mira,
y per tenirla delira,
pero quant jà l'ha estrenat
jà la deixa rebregada
y en durla no tè passió;
quant ja anat à la bugada
veu qu'ha perdut 'l coló;
que se li và esblanquehint,
que'l trau se li torna grau,
que dels punys se vá arrugant
y del coll se và empiquint

Allavors, no cal portarla
ni per dormi solament
perque tot ho té dolent
y aixi acaba perllensarla.
Donchs igual 'l matrimoni
segueix la mateixa historia,
al principi tot es gloria,
desprès se dona al dimoni,
perque veu que s' empresona
y allavors es quant mes prisa,
que no's pot mudà de dona
com se muda una camisa.

y per çò ès que no hi ha humor
en volguè enar mes mudat.
perquè jà se li ha gastat
la camisa del amor.

Sen. Vosté ¿ veu qu' està frenètich
al fè tal comparació
del matrimoni: veu? jò
no comparo mes patetich.
Jo veig l' home com l' aucell
que và libre pero trist
fins en lo moment qu' ha vist
una aucella aprop d' ell.
Ab miradas se preguntan

y ab las alas fan que si
y ab amor los becs se juntan
y alló es dols crèguinm à mi.
Allavors l'aucell jolin
sota la rampant teulada
canta à la seva estimada
que dú brossam per fè'l niu.
Y tots closets hi fan nit
y tots closets hi fan dia
y alló es dols, alló es poesia,
y 'l posar sen và al olvit.
Al sentir aquell piu piu
de cada aucellet que plora,

y la vella surt à fora
y 'l mascle queda à 'l niu
quant l' aucella torna já
ab lo grà de blat al bèch.
lo mascle jolíu sen vá
à buscà l' aigua en lo rech.
Y à toti dos los dóna vida
dà vida als fills seus que creixin,
y 'ls dos vells may s' aborreixen,
y jugan en l' herba humida
fent enveja aytal parella
à mi, que so aucell jolíu
y no puch fè encara 'l niu,

perque encara m falta aucella
y creguim, que prou se sab.
la dona calma 'ls gemechs
y penjant jo en juntá 'ls bechs
fim tinch pardalets al cap

Ber. Ab lo que cada hu s' inspira

Sec. Si: es lo que diu Campoamor
todo es segun el color
del cristal con que se mira.

(Se senten crits al carré)

Veu dun. Agafento, agafento.

Ber. Un altre escandol que hi ara

Veu. Mátal.

Altr. Matento! Matento!

Ros. A veure.

(và à guaytar al balcò)

Ven. Matento!

Ros. ¡Pare!

¡Mi Madre!

Se. Ahont?

(Van al balcò las noyas)

Ros. Al carrè.

(tots hi van)

Se. Ay! mi habià dat un susto!
ab lo que mes me disgusto
es que'm robin.

Ber. Jo tambè

Ven. Màtal.

(tots quatre Bernat y Secundino tornen)

Ber. tot sovint hi som.

Sec. Miris que n' hi hà en aquet Barcelona.

Ber. Uy! si un hom no pot està may distret que no li afanin diné ó rellotje

Se. Quina mena de gent.

Ber. Y un dia à vosté si li venhen la cadena

Se. No tinga pò.

Ber. Son canalla.

Y á mi si voste ab aixó
fins sembla un aparadó
de quincalla!

(per la cadena)

Se. Com quincalla!
Es or fi. y tot es bó

y encare si ho sospesés.

Ber voste si qui ha de fè'l pes,
es ben diferent de jo.

Se Jo en tot m'agrada lluhirme,
no m'agrada fè'l merqui,
jo sempre he sigut aixi,
m'agradat 'l divertirme.

ab aquesta sanch-fasson
pero may ne corregit
sensa cuantos, perquè al mon
comprench que 'l arjant fa tout
Hui, messiè, no ho dubti, encar
que no ho sembla, m quedo curt
son ells, no tè cap bon jur,
ni tampoch te cap bon suar
l'home que no tè dinèi
tothom se 'l mira en recel
no 'l vol cap madenmesel,
cap madama 'l tè per rei,
y pot compendre bremanch,

que sense 'ls cuartos viu sech.
no tè cap lunch cap bistech
y à cap menor res li ha franch
y aixi es que jo he comprès
y mes ab èpocas malas
que l'home sense dinès
es, un aucellet sense alas,
un casador sense gos:
un passeig sense alumbrat:
es un parque sense flòs,
y un poble sens llibertat.
Per Y ara afegeixpihi un amo
en sense treballadoras

Se te valió

Ber - Desde allavoras

jà veu si ab valió m'esclamo.

Ya veurà quin arrambatje

Se No massa arrambatje, sent?

Ber. I donchs, noyas? Ay malviatje

y axó que jo estich present.

Per. Es perquè ara passaba —

Ber. també passa'l temps si, si

axi y la feyna s'acaba

veyèm ab qui us casareu

Escena 12.

Dits - Angel.

Ang. *surt del foro ab una gabia molt fina.*

Aquí hi ha la bestia

Ser. Ahi. si.

Ang. Un xicot de molta labia

m'ha dit que pujés la gabia

qu'era per vosté.

Ser. Per mi?

Son los canaris que jo

fa temps li habia promés.

Ser. Gracias, home, Mirà, vés.

(*miranmels*)

posals per ara al balcó

Ang. Y à baix hi ha uns senyors

qui esperan
carregats ab grans safatas
y tot d' ampollas y orxatas
que yo no sè si m'encerau.
pero m' han dit qui esperqui
m' han dat aquesta targeta
tingui.

(á Bernat)

Ber. Es de vosté?

Se. Home, si.

Ber. - Que diu ara?

Se. Una niqueta
del refresquet pel meu sant
un petit lunch.

Ber. Ja hi atino.

Aug. Ganga!

Ber. Senyó Secundino,

jo no sé perquè fà tant.

Sec. No m desairi pas; espero

que no m agraviarà.

Ber. Pero si ara vèm de sopà?

Sec. No hi fà res, jà ho considero.

Ber. Lo qu' es jo li aceptaria,

ab molt gust, pero vosté

jà sab que tinch la mullé

mitj malalta, y s queixaria.

Sec. Oh! quint descuit, y te rahó,

anem à veure que fà.

Pero jà no poden pujà

Ber. Be tindran consideració.

Ser. Ja no crech; no hi pensaba à fé
jà me 'n habia oblidat,
completament D. Bernat,
dispensi.

Ber. Oh! no hi hà de que.

Ser. Anemhi donchs,

Ang. Ay batua!

(sortint del balcó)

Ber. Qui hai fet?

Ang. No ho volia fé.

Ber. Be que hi hà?

Ser. Ay, ay. tot ma.

Ang. D'anguinià.

Ber. Pero que, que?

Ang. Pues! que yo adobaba aquella tanca que hi hà; y totseguit paf! se m' ha obert la portella, y 'ls canaris han fugit.

Tots. Ah!

Se. Canariò!

Ber. Banana!

Sec. Tant que jo 'ls guardaba.

Ber. Ves!

Ang. L' hi tocat aixi no mes.

Ber. Si agafo la mitja cana.—

Sec. Senyó Bernat, home, no.

Ber. Vesten! ó jo perdo 'l tino.

No ho veu, senyó Secundino?

Ang. No n' tinch pas la culpa jo.

(Bernat l'amenassa y l'Angel se 'n vá)

Escena 13.

Dits menos Angel.

=

Se. No val la pena, home!

Ber May

li perdono.

Sec. Tot s'esborra,

Ber. Si no mes fos aixó ray!

Sec. Be, anem baix y deixém corre,

Ber. Sempre teni tals quimeras.
aquet pinyole 'm matará
Anem, y aniré á comprá
desseguida unas ulleras

Se. Valdrá mes.

Ber. Passi vosté.

(à la porte)

Se. No=niri prim.

Ber. Home, passi.

Se. Passi vosté.

Ber. Oh! no fassi
cumpliments.

Se. Vosté primé.

pausa

jo sempre la preferencia
la dono al de mes edat

Ber D. Secundino es la ciencia
Se. y lo talent D. Bernat.

Jact 1887.

fi del primer acte.

Comedia catalana
en dos actes
original
de.

COLLS Y PUNYS

Josep O. Molgosa Joseph Verdú.

Acte segon.

COLLS Y PUNYS.

—

Acte segon.

Acte segon.

=

La mateixa decoració.

Escena 1ª

Quimet, Pepeta Roseta

Noyas.

—

Qui. Roseta, feu molta bulla.

Ros. Es aquell desgraciat.

Qui. I axò, digas, que ha passat?
Pep. A mi m'ha ensorrat l'agulla.
Qui. Malviatje! ara m'he estripat.

(saltant)

ab la clau, Mirat axò!

Ros. Quin estrep!

(adonantse de la camisa)

Qui. Quant he saltat

Ros. Que vols que t' ho cusi?

Qui. No,

que si ton pare ho veyès! -

Ros. No, qu' ara estarà un bon rato,

Qui. Vajà, donchs, cusamho.

Ros. Ves.

Qui. Aixi no tindré mes barato.

Ros. Mira, ves en lo cuartet
de l' Angel, te la pots treure
y t' ho cusiré.

Qui. A veure:
pro hà de sè ab un ratet.

Escena 2ª

Roseta Pepeta Noyas
apoch Angel y Quimet.

—

Pep Benoy, quin aixam d'ampollas.
(per l'Angel que vé ab ampollas)

An. Aquell senyó 's torna boig.

Pep. Las ampollas del vi à collas.

Ang. Cuasi que una m fà goig

Crech que una m fà goig,

Crech que una mes ó menos

no s hi coneixerà pas.

(la pren)

Vaig à tancarla.

(và al cuarto.)

Ros. tu, hont vas?

Ang. Buscalo.

Pep. Que n farem de truenos.

Ros. Si s adona de n Quimet

Ang. Madres, Madres! assistencia!

(surt Quimet ab garibaldina

y la camisa en la mà)

Qui. tú ets 'l lladre, murriet.
miratel, la conveniencia
de dú ampollas, fa la festa
y després crida fugint.
digali ahont vá ab aquesta
ampolla de Pipermint.

Ang. Es meva.

Ber. Una ampolla dú?

Pep. Jo ho diré á D. Secundino.

Qui. Mira 'l gelós!

(ab la camisa á la má)

Ang. Mes que tú.

Qui. Ves si faré un desatino,
jo 't rebento de sorpresa.

Ang. A mi lo que m sab mes greu
que m feteijin la promesa.

Qui. La teva promesa? Creu
que ja l'has begut.

Ang. Oh! no encara.

Qui. Doncas si ho tornas á di
(escarpantlo)

Ros. Qu'es ximplet!

Ang. I donchs son pare
diu que la guarda per mi,
perque sab que soch hereu.
Que 'l pare es de la Selva alta
que may mi cosa li falta
y será per mi, veurèu.

Qui. (Digalo.

An. ¡No!

(perque Quimet l'amenassa)

Si.

Qui. T'faré creure.

An. Si que ho es.

(l'agafa)

An. ay! no ho es!

Qui Ho tornarás á di mes?

An. No que m fas mal

Qui. (Donchs á veure.

— Y ara vull l'ampolla

Pp. No.

Qui. L'ampolla jo me la quedo.

Ang. Es di que en aquest enredo
perdo bous y esquellas jo.?
Qui. Noy, no parlis aixi, creu.
Ang. Donchs vull l' ampolla.
Ros. quimet.
dónali per mor de Deu.
Qui. Be, deixam beure un traguet.
" Au, te, llargo.
(després de beure)
Ang. Es clá, ja ho sé:
pero ja tan se me 'n dona.
jo á la ampolla estimaré.
Aixó si qu' es cosa bona.
(sen vá)

Escena 3ª

Quimet. Pepeta, Roseta
luego Secundino y Criats.

=

Qui. Au. ti, cúsala corrent.
per posarmela acabat.
Ro. Ara etɩ un descamisat.
Qui. Si. semblo un contribuyent.
= Se Bravo! pujenlo ben recte,
(de dins)
Ro. ¿ Que pujan?

(Entra secundino y los
criats)

Qui. M' han atrapat

Se. Si qu'esteu solas, cavat.

qui es, aquet bon subjecte?

Qui. Servidò.

Sec. Hola, Quimet!

Qui Secundino, tu per qui?

Se Ves qui us ho habia de di.

Qui Oy tal, jà ho pots di. quin fet

mes casual.

Se. M' impressiona

Qui. Que tal, que tal, qui ets casat?

Se. No. Y tu que jà ets abogat?

Ros. Que s coneixian!

Qui. Ja ho crech,

Se. Dona,

som germans de llet-

Rec. que diu?

Qui. Si la mare'l va crià

Ser. Nx varèm alimentà

d'un mateix pit.

(las mossas estan llestas)

Ah! tenim.

(diuen)

Mossos. Moltas gracias: per molts anys.

Ser. Graciàs, noys.

(sen van los mossos)

Qui. te raho, home

qui es lo teu sant.

Sec. Quina broma

faveu, eh?

Qui. — En và teus afanys.
No'n podràs contà à la llista

Se. I axò! no estàs empleat
aquí à casa Don Bernat?

Qui. No; soch un contrabandista.

Se. Que dius ara?

Ros. Sí.

Qui. Del cor
de la Roseta, sí, creu!

Sec. Si milló no us espliqueu.

Ros. Que'ns tenim un pur amor.

Se. I Don Bernat?

Qui. Bè ho sab prou,
pero no li vè bè son pare,

y per veurerla com ara
tinch de traspassà pel pou.
Se. Y aixó es veritat, Roseta?
Ros. Si senyó, si, es veritat
Se. Que s'ho portaba callat.
Mira, mira la santeta
La vol vosté
(à Rosa)
Ros. Ab tot lo cor.
Se. Ja son casats, me pot creure.
Y tú?
Qui. Paraula d'honor.
Se. Donchs jà está fet.
Qui. No ho sé veure.
Se. No hi hà res, ho determino

y seure se capellà
avuy qu'es Sant Secundino
jo soch qui us ha de casà.
Bebém ara y no hi pensém
y deixeume anà al meu plan,
que tot, anirà endevant.

Qui. Creu que t'ho agrahirém.

Ros. Y donchs vosaltres que feu?

(à las noyas)

Qui. tirentho tot à rodá

Se. S' hà de celebrà 'l sant meu
apa, apa, à refrescà.
Jo entrant tant pensaré com
ho arreglarém. Sab escriure?

Ros. No mes sé posà 'l meu nom.

Se. Ja n'hi ha prou.

Pep. No m' fassis riure

Sec. firmi aqui que la cloureu.

Per. La meva firma? I be, qu'es?

Sec. Preguntarho es perdemi, confihi en mi.

(dantli la ploma)

Per. Donchs firmem.

Sec. Dónguim la capsa dels colls del numero trenta set. La meva mida.

(la busca al prestatje)

Quimet

jà ets casat.

Per farai trontolls.

(à una que beu)

Ner. Aquet, no son.

Se. Donchs portenla

(quant la despenjà)

Embolica que fà fort.

(posant lo paper escrit)

Ner. Jo no hyo entench pas.

Se. Penjenla

y ara brindem ab licor,

Una noya en lo moment

que se 'n baixi à la botiga.

te dù això à n'al dependent

(una parte)

y que vigilant estigui

á Don Bernat.

Ros. Vagili filla.

Se. que quant puji Don Bernat
avisi ab la Trompetilla

(sen vá la noya)

brindém y deixenho corre
y per celebrarho millò
jò us cantaré una cansó
que may del meu cap s'esborra.

Coplas

=

Qui - ballala saltala y pinta

Ros. M'estimas?

Qui. Ja sabs que si

Se. I vosté, m'estima à mi?

pep La trompetilla que'm pinta l'amo.

Ros. Prou.

(paran de ballar.)

Veu. (à la puerta)

Senyó Quimet.

Qui. La veu de la dispesera.

Veu. Senyó Quimet!

Qui. No te espera.

Ja vinch!

dirigintse al pou

Ja torno

A Roseta y Secundino.

Pep. Está fret.

(á Secundino)

Qui. Hasta desprès, Secundino.

Se. Tórna.

(Quimet salta pel pou)

Ros. Au, noyas al puesto.

ó si no'l pare....

(totas s'assentan

á treballar.)

Ser Protesto

si vé á armá capdesatino.

(forqueixa)

Escena 4.ª

Bernat Secundino
Pepeta - Roseta, Noyas.

Ber. Uy! uy! Qui es tant bè de Deu
sobre del taulell?

ha entrat ab perdessú
y hongo.

Sec. Carat,
ja es aquí, senyó Bernat?
Ber. Ja soch aquí, que no ho veu?
Sec. Vull di que ha trigat un xich

y he pensat de comensá.

Ber. Ja sab que pot disposá

Ser. Gracias; lo mateix li dich.

Ber. Hi arribat á can Dalmau

per comprarne unas ulleras

perque ya 'no tinch senseras

aquellas del vidre blau.

Se. Ja, Una copa d'anisseta

(donantli una copa

qui haurá omplert)

que li agradará molt; tingui:

y prengui aquesta coqueta.

Ber. Gracias: prenentho com vingui.)

Y vosaltres, já heu begut?

(Dirigintse à las noyas ab cara farrenya.)

Ros. Si, pare

Pep. Si, senyò.

Ber. Bè, doncbs pleguèu.

(resolut y enfadat)

Se. Quanta virtut!

Ber. (tampoch no farian rè.) pero demà al demati cuidado la que fa tart.

Pep Ah! no senyò, nò.

Ber. A un cuart de set vull tothom aquí.

las noyas se posan los moca-

dors grans.

Ui, Roseta; ves ta mare

com está que may hi atino.

Pep. Passiobé, Don Secundino.

y per molts anys.

(s'espera y enraōna ab

ell apart.)

Ber. Veshi ara.

Roseta hi vá.

Una. Que ho passi bé.

(avansantsen y saludantlos)

Sen. Adeu, macas.

(sen van totas)

Jo també m despediré.

Ber. No's mogui.

(va bebent)

Sec. tinch tart, també

Ber. Ja ha buidat prou las butxacas?

Se. Home, no ho pregunti.

vient- sona'l piulet

de la trompetilla

Ber. Bo!

que hi haurà ara?

(escoltant)

Jo si m queixo

dintheu que no'm queixo ab rahó:

ab permis.

indicant à secun-

dino qui ha d'anar baix.

Sec. també 'l segueixo.

(sen van los dos)

Escena 5.a
Angel.

surt del seu cuarto ab la ampolla,

Ang. Casi m' adormia ja:
es tant rebó y té una molsa
de tant dols, que fins es dolsa
la son que 'm feya agafà.
Y qu' es rebó: que se 'n riguin
del que beu molt, jo pogués
beure sempre y que siguès

vi d'aquest tant bò

(Bebent)

que diguin

lo que vulguin, remacatxo,

comenso à fe esses, estich...

pero ca! si estés borratxo

jà no sabria 'l que 'm dich.

tastaré aquellas d'allà

y brindaré: brindo jo

per jo mateix:

va fent tot lo que diu.

Ves aixó

si ho diu un borratxo. ca!

~~Ben~~ fosch.

=

Escena 6ª

Angel al taulell. Quimet que salta pel pou, luego Secundino.

—

Qui. No veig ningú, ahont serán?
Poch se pensan.—

(ab una carta á la má)

Ang. (Deixam seure.)

Qui. Y no la puch jo veure.

Ang. Jo potsé bech massa.

Qui. Y tant
que tenia 'l pare.

Ang. Apreta.

(bebent)

Qui. Vaja 'l pare está de sort.

Sec. (sortint)

Donchs sí, no tinga temor

qu' aixó vá molt bé, Roseta

Qui. Molt bé, molt bé Secundino,

canto, salto, ballo, rich.

Ros. Que diu Quimet, perdo 'l tino!

Qui. Llegiu aixó

Ros. Ay! yo estich

espantada!

Sec. L' meu didot?

Donchs ja es rich?

Ros. Pero que hi há?

Sec Qu' un plet son pare guanyá

y diu que 's casi.

Qui. Quina sort!

Rosa. Era ricot!

Sec. Y protestas

del meu plan.

Qui. No.

Ros. Ja no m' vol.

Qui. Ara mes que may Roseta,

soch hereu, tu pubilleta

y sols tu m' daràs consol.

Sec. Bravo! M' has agradat y ara

ja que l' obra he comensat,

alegrat tu de ton pare

y acabem lo plan aviat.

Veste al cuarto aquet d'aqui,

jo al primer pis, l' cap viu

y quant vos cridi sortiu,

apa, y confieu ab mi.

(Sen van tots per los llochs indicats.)

Escena 7ª

Angel, luego Bernat.

Ang. Pot sè si qu' anirè d'oros,
això jà no m' acomoda,
tinch mareig, lo cap me roda
y sembla que hi tingui toros
que fan corrida real.
Ah! obligale! ah, bruto!
Je! je! Si encara hi disfruto.

oh! l' está aixi no es cap mal.

sen torna al taulell
y entra Bernat.

Ber. Mal dimoni se l' endugui.
pillo! lladre!

(Ab una carta y una
camisa.)

Anq. (Mi ha vist
com la prenia!)

Ber. No es trist
qu' al mon l' un á l' altre pugui
estafá aixis: quina lley
mes porca: li tallaré
l's punys: no hi ha mes remey.

Bernat indica 'l's de la camisa

y surt Angel y s'agenolla als seus

peus.

Ang. No ho fassi, no hi tornaré

Ber. Qui empatolla? Ves, avestrús
tinch de tallá'ls punys d'aquesta
camisa, perqué'l pallús
de'n Pau, diu que no fà festa.
Y no m'amohinis ara,
ves à baix.

(enfadat)

Ang. Si no caich, bò.

Ber. Qui has begut molt?

Ang. No senyò,
no més mitjà ampolla encara.

Ber. Encara!

Aug. I després un piquet més
de cada una.

Ber. Borratxo!

Aug. No més ara.

(Ensopega)

Bernacatxo!

ja ensopego avans que rei.

(sen và)

Escena 8.ª

Bernat

=

Ber Ja es prou simple, no mes cal
que s'emborratxi, in consum!

tinch un cap com un timbal

Bah! deixam encendre'l llum.

per llegir aquesta carta

que potsé 'm podré distreure

be! deurá sé la contesta

d' aquell d'allá dalt.

(butxaquejá)

A veure:

No tinch mistos, vatua l'ase_

Vejám si al cuarto d'aquell...

(entra y surt ab coll y puny)

ola! Deu meu! quin trospell.

colls y punys! no son de casa

y aqui veig inicials.

(á un puny.)

Una jòta y una erra,
qui m' ha dut aixó m volguerra.
à buscá municipals

(se repensa)

Y si m' agafan desprès
del trevall, com sempre passa
mirèm la carta ab catxassa
y desprès veurèm lo qu' es.

(Encent lo llum y llegeix la carta que tenía avans)

Estimat germà, no 't queixis
del que 't diré, bo! jà hi som!
di pensa, que no se m' com-
comensà, no m' malaheixis.

Mi tenen l' dit al ull, L' mas
y las terras jà no es meu
ni teu tampoch "Deu de Deu!
Me van enganyá ab un llás
de joch, No vull llegi mes,
perque jo jà no se hont vaig.
Y res de l' Angel que 'n faig?
Ja 'l cor m' hodeya.. Qui es
qui aguanta tantas injurias
y tantas cosas al mon!

Mentres ó irrito arribo

Secundino Camat

=

Escena 9.ª

Bernat Secundino

Sec. (Molt acalorat)

Ay D. Bernat!

Ber. Ab tals furias

que voldrà aquet sans fason?

Sec. Miri que vinch tot suat.

(fingintho)

Ber Pero bè—

Se. L' cor se 'n t patre?

Jo no sè com dirli.

Ber Un atre?

No ho digui.

Se. Senyó Bernat,

l'hi tinch de di: no ho voldria

pero aviat està dit.

La seva filla ha fugit

Ber. Un' altre estrafalaria?

Se. Ella à mi m' ha confessat

que se 'n va ab lo seu espos.

Ber. Casada?

(molt sorprès y ab

precisió)

Se. Senyó Bernat,

no 's posi pas rabiós.

Ber. ¿Ab qui?

(anciós y fora de si)

Se. Ab un estudiant

210

(ab por)

que diu que vosté jà sab.

Ber. que jo?... L' d' aqui al devant?

Se. Si.

Ber. Aguántim.

(cayentli al demunt)

Se. Posi be'l cap.

(Aguantantlo)

Mala feyna

Ber. Ara comprench

aquells punys. Com ha fugit?

Ser. Oh! no ho sè!

Ber. Are ho entench

per la finestra han sortit.

tinch de matarla hont la trovi

Ser Lo millor que podèm fè...

Ber Que harta ab un home de bè
la familia se li robi.

Ser - Pero ella ho ha volgut
y'l milló fora arreglarho.

Ber Y aixó ho debia habè dut

(los colls y puny)

'l fulano.

irritat

Ser Es de pensarho.

Be, mudim lo coll aquet
perque jà'l tinch tot suat
y anem à ca la ciutat.

Ber Quina mida?

Sec. El trenta set.

Ber. (baixa la capsa)

calli, que veigm papè:
algun insult per ferirme.

Se. llegeixi ab calma

Ber. Y la firma

es de la noya.

Sec. Potsé?

(fingint no saber res-
Bernat llegeix)

Ber. Quimet: com jà sóch casada
ab tu, y jà tinch la edat
demà à las sis..."-Es vritat.
Roseta Pruna y parada.
Ha vist, senyó Secundino?

Aixó es una prova clara.

Se. Donchs lo que podem fè are
segons jo m'ho imagino,
es mirá de fè'l que's pugui
sense escandol aviat:
Me vol creure D. Bernat?

Ber. Lo dimoni se me 'n dugui.

Se. Quant ja no's te remey
tot lo que fará es mes mal.
son jovens y tant se val.

Ber. Ja te rahó, jà.

Se. La lley
del amor es atrevida
y fá perdre hasta'l senderi.

ja está fet, y que vol ferhi,?
debilitats de la vida.

Ber. Si! vosté m' ha convensut:
ara no'ls puch descasa
y lo milló es qu'ab quietut
ho procurém arreglá.

Se. Jo li arreglaré.
(molt grave) M' promet
paraula d' honor?

Ber. Ho dic
la meva honra.

Sen (Donchs, Quimet
y Roseta!

Ber Com?

Ser. Sortiu.

Entren Roseta i Quinet

Escena última

(Dits, Quinet, Roseta, luego Angel.

—

Ser. (D. Bernat, no son casats
ni tal aca ni barraca:
han sigut plans combinats
perque s'estiman.

Ber. Mi raca.

Ser. En Quinet es un hereu
que son pare li ha deixat
un bon dot.

Ber. Ja no m sab greu.

Ser. Y l'estima.

Ros. Es vritat

Ber. DoncHs alabat siga Deu.

Qui. Graciàs D. Bernat, Roseta

Ros. Quimet, dom la mà.

Ang. (sortint)

Apreta!

Se Jo encara ho faig pel seu bè.

An. Es à di, doncHs que vosté no te paraula?

Ber. Ningú...

An. Si, và di que fora jo.

y ave es un altre.

Ber. Be, bè;

ella no t vol,

Ang. Oy que sí.

Ru. Com se coneix qui has begut.

Ber. Ja veurás noy: ha sigut
qui habia de passá aixi.

(segueixen)

Qui. Gracias, noy.

Ser Encara grunys?
Esteu contents? per molts anys
y penseu que 'ls tals afanys
han calmat los colls y puig.

Font

1879.

BIBLIOTECA CENTRAL BARCELONA